

जलसंपदा विभागातील पंतप्रधान कृषी सिंचन कार्यक्रमात समाविष्ट पाटबंधारे प्रकल्पांना सन २०१८-१९ च्या वितरित केलेल्या अर्थसंकल्पीय तरतुदीच्या मर्यादेत (मागील शिलकीसह) मंजूर प्रशासकीय/सुधारित प्रशासकीय मान्यता किंमतीपेक्षा वाढीव खर्चास मान्यता देणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन

जलसंपदा विभाग

शासन निर्णय क्रमांक: पीएलएन २०१७/(२२/२०१७)/निवसं-१

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,

मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२

तारीख: ०५ सप्टेंबर, २०१८

वाचा :

- १) जलसंपदा विभाग, शासन निर्णय क्रमांक : मजनिप्रा-२०११/(२४/२०११)/जसं(आस्था), दि.१०.०६.२०१३.
- २) जलसंपदा विभाग, शासन शुध्दीपत्रक क्रमांक : संकीर्ण २०१३/(प्र.क्र.१६/१३)/म.प्र./शिकाना, दिनांक ०९.१२.२०१३.
- ३) सार्वजनिक बांधकाम नियमावली १९८४, परिच्छेद १३४.
- ४) जलसंपदा विभाग, शासन निर्णय क्रमांक : संकीर्ण २०१५/(४२५/२०१५)/मध्यम प्रकल्प दि.१६/११/२०१६.
- ५) जलसंपदा विभाग, शासन निर्णय क्रमांक : पीएलएन २०१७/(२२/२०१७)/निवसं-१ दि.३०/०५/२०१७

प्रस्तावना :

प्रधानमंत्री कृषी सिंचाई योजनेत राज्यातील २६ बांधकामाधीन सिंचन प्रकल्पांचा समावेश करण्यात आला आहे. हे २६ प्रकल्प पूर्ण झाल्यावर ५,५६,८९० हेक्टर अतिरिक्त सिंचन क्षेत्राची निर्मिती होईल. हे प्रकल्प पूर्ण करणेसाठी सन २०१६-१७ ते सन २०१९-२० या कालावधीत एकूण रु.३८३० कोटी इतके केंद्रीय अर्थसहाय्य मिळणे अपेक्षित आहे. तसेच राज्य शासनास सदर प्रकल्प पूर्ण करणेसाठी आवश्यक राज्य शासनाच्या हिश्याची रक्कम निश्चितपणे उपलब्ध करून देता यावी यासाठी नाबार्डचे माध्यमातून दिर्घकालीन (१५ वर्ष मुदतीचे) व सवलतीच्या दरात सुमारे ६% व्याज दराने रु.१२,७७३ कोटी इतक्या कर्जाची सुविधा केंद्र शासनाने निर्माण करून दिली आहे. सदर प्रकल्पांना सन २०१६-१७ व २०१७-१८ मध्ये एकूण रु.७०४० कोटी इतका निधी उपलब्ध करून देण्यात आला आहे. त्यापैकी केंद्र शासनाकडून रु.७९६ कोटी एवढे केंद्रीय अर्थसहाय्य व नाबार्डकडून रु.३२९० कोटी इतके कर्ज प्राप्त झाले आहे. सन २०१६-१७ मध्ये ३ प्रकल्प (निम्न पांझरा, जि. धुळे, डोंगरगाव, जि. चंद्रपूर व वारणा, जि. सांगली,) पूर्ण करण्यात आले आहेत. जून २०१८ अखेर आणखी ५ प्रकल्प (बावनथडी, निम्न दुधना, तिल्लारी, नांदूर मधमेश्वर टप्पा-२ व उर्ध्व कुंडलीका) पूर्ण करण्याचे नियोजन आहे. मार्च २०१८ अखेर एकूण सुमारे ६५,९९० हे. इतकी सिंचन क्षमता निर्मित करण्यात आली आहे. डिसेंबर २०१९ अखेर पर्यंत उर्वरीत १६ प्रकल्प पूर्ण करण्याचे नियोजन करण्यात आले आहे. सदर प्रकल्प पूर्ण झाल्यावर ४,४२,०२० हे. एवढी अतिरिक्त सिंचन

क्षमता निर्माण होणार असुन १,१३८ दलघमी पाणीसाठा निर्माण होणार आहे. ७ प्रकल्पांचे सुप्रमा प्रस्ताव मान्यतेच्या प्रक्रीयेत आहेत. या ७ प्रकल्पांना सन २०१८-१९ या आर्थिक वर्षात मंजूर अर्थसंकल्पीय तरतुदी इतका खर्च (मागील शिलकीसह) सुधारित प्रशासकीय मान्यतेच्या अधिन राहून मान्यतेचा प्रस्ताव विचाराधीन आहे.

मा. राज्यपाल महोदयांनी राज्यातील बांधकामाधीन प्रकल्पांची उर्वरित किंमत व उपलब्ध होणारा निधी याचा विचार करुन प्रथम प्राधान्याने पूर्णत्वाकडे असलेले प्रकल्प पूर्ण करणे, सिंचनाचा लाभ तातडीने घेण्यासाठी प्रकल्पांच्या अत्यावश्यक घटक कामांना प्राधान्य देऊन ती तातडीने उपलब्ध मर्यादित निधीत पूर्ण करणे इत्यादी निर्देश वेळोवेळी दिलेले आहेत. त्यानुसार प्राधान्यक्रम ठरवून निधी वाटप करण्यात येत आहे. तथापि सार्वजनिक बांधकाम नियमावली परिच्छेद १३४ नुसार प्रशासकीय मान्यता/सुधारित प्रशासकीय मान्यतेच्या बाहेर खर्च करण्यावर निर्बंध आहेत. त्यामुळे प्राधान्यक्रमानुसार वितरित झालेला निधी मोठ्या प्रमाणात अखर्चित राहत आहे व प्रकल्पांची कामे मंदावली आहेत. केंद्र शासनाशी केलेल्या सामंजस्य करारात कबूल केलेले उद्दीष्ट पूर्ण करणेत त्यामुळे अडचणी येत आहेत. सद्यःस्थितीत बांधकामाधीन ६ सिंचन प्रकल्पांच्या सु.प्र.मा. प्रस्ताव शासनास समितीस सादर करण्यात आले आहेत. एक प्रस्ताव राज्य स्तरीय तांत्रिक आढावा समितीकडे मान्यतेच्या अंतिम टप्प्यात आहे. तथापि सुप्रमा प्रकरणांची व्याप्ती व संख्या विचारात घेता या सुप्रमा मंजूरीच्या सर्व प्रक्रियेस काही कालावधी लागणार आहे. मध्यंतरीच्या कालावधीमध्ये सिंचन प्रकल्प पूर्ण करण्यासाठी मूळ प्रमा/सुप्रमा मधील व व्याप्तीतील बदल नसलेल्या प्रकल्पांच्या आवश्यक भू-संपादन व पुनर्वसन कामांसाठी मंजूर प्रमा/सुप्रमा पेक्षा जास्त खर्च करण्याची परवानगी दि.०९/१२/२०१३ रोजीच्या शासन पत्रान्वये देण्यात आलेली आहे. यामुळे जरी भू-संपादन/पुनर्वसनाला खर्च करुन जमीन ताब्यात घेतली असली तरीही त्यावर सुप्रमा अभावी बांधकामावर खर्च करता येत नसल्यामुळे प्राधान्यातील सिंचन प्रकल्प पूर्ण करण्याचे उद्दिष्ट साध्य होऊ शकत नाही. त्यामुळे शेतकरी सिंचनाच्या लाभापासून वंचित राहतात.

तसेच महाराष्ट्र सार्वजनिक बांधकाम नियमावली परिच्छेद १३४ नुसार जर प्रकल्पाच्या खर्चाची अथवा संभाव्य खर्चाची रक्कम १० टक्के पेक्षा अधिक अथवा रु.१ कोटी यापैकी कमी असेल त्या रक्कमेएवढी वाढत असेल तर सुधारित प्रशासकीय मान्यता घेणे आवश्यक ठरते. सार्वजनिक बांधकाम नियमावलीतील या तरतुदीमध्ये किंमतवाढ व भाववाढ यांचा एकत्रित विचार केला आहे. भाववाढ ही नैसर्गिक प्रक्रिया आहे. त्यावर अधिकाऱ्यांचे नियंत्रण नसते. तसेच नजिकच्या काळात जमीनीच्या किंमती भरमसाठ वाढलेल्या आहेत. भू-संपादन व पुनर्वसन या घटकावर प्रकल्पाच्या सुरुवातीच्या टप्प्यात खर्च पडतो. भू-संपादन व पुनर्वसन या घटकांवर मंजूर प्र.मा. / सु.प्र.मा. मधील त्या घटकासाठीच्या तरतुदी पेक्षा जास्त खर्च झाले नंतर बांधकामासाठीची प्रशासकीय मान्यता प्राप्त तरतुद पूर्णपणे वापरणे पूर्वीच एकूण खर्च मंजूर प्रशासकीय मान्य किंमती पर्यंत पोहचतो. परिणामी बांधकामावर मंजूर तरतुदी इतपतही खर्च करता येत नाही.

सिंचन प्रकल्पांना सुधारित प्रशासकीय मान्यता देण्यास लागणारा कालावधी व प्रकल्प संख्या विचारात घेऊन तसेच उपलब्ध निधी खर्चावरील निर्बंधामुळे प्रकल्प बंद राहिल्यास प्रकल्प किंमतीत वाढ होण्याची शक्यता विचारात घेऊन सुधारित प्रशासकीय मान्यतेच्या अधिन सन २०१८-१९ मधील प्रकल्पनिहाय तरतुदीचे मर्यादेत काही अटीसह (मागील शिलकीसह) खर्च करण्यास

परवानगी देणे आवश्यक आहे. या पार्श्वभूमीवर प्रधानमंत्री कृषी सिंचन योजनेतर्गत समाविष्ट ७ सिंचन प्रकल्पांवर सुधारित प्रशासकीय मान्यतेच्या अधीन खर्च करणेस मान्यता देणे शासनाचे विचाराधीन होते.

शासन निर्णय-

प्रधानमंत्री कृषी सिंचन कार्यक्रमात समाविष्ट असलेल्या प्रकल्पांपैकी बेंबळा, तारळी, अरुणा, गडनदी, मोरणा (गुरेघर), नरडवे (मोहम्मदवाडी), कुडाळी या सात प्रकल्पांची अस्तित्वात असलेली प्रशासकीय मान्यता/सुधारित प्रशासकीय मान्यता यांच्या २०% किंवा सुधारित प्रशासकीय मान्यतेच्या किंमतीवर रुपये १०० कोटी पैकी जास्त असेल तेवढा जास्ताची खर्च करण्यास सन २०१८-१९ मध्ये अर्थसंकल्पित झालेली, वितरित झालेली/होणारी तरतूद मागील शिलकीसह सुधारित प्रशासकीय मान्यतेच्या अधिन खर्च करण्यास खालील अटींच्या अधिन राहून शासन मान्यता देण्यात येत आहे.

- १) या सात प्रकल्पांची सुधारित प्रशासकीय मान्यता विभागाने ३ महिन्यांच्या आत करून घ्यावी.
- २) सदर रक्कम ज्या प्रयोजनार्थ अर्थसंकल्पित केली होती त्याच प्रयोजनार्थ वितरित करून भौतिक उद्दिष्टे साध्य करण्याची जबाबदारी संबंधित कार्यकारी संचालक यांची राहिल.
- ३) सदर प्रस्तावास मान्यता म्हणजे प्रकल्पाच्या प्रशासकीय मान्यता/सुधारित प्रशासकीय मान्यता प्रस्तावास मान्यता आहे असे समजण्यात येऊ नये.

सदर शासन निर्णय नियोजन विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र.५२/का.१४३३ दि.२/६/२०१८ व वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र.१८८/व्यय-२ दि.२८/८/२०१८ अन्वये सहमती दिल्यानुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक सांकेतांक २०१८०९०५१५२२३७५०२७ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने सांक्षातिक करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्र राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने .

(डॉ.संजय बेलसरे)

उप सचिव, जलसंपदा विभाग

प्रत,

- १) मा. राज्यपाल यांचे सचिव,
- २) मा. मुख्यमंत्री महोदयांचे अप्पर मुख्य सचिव,
- ३) मा. मुख्यमंत्री महोदयांचे प्रधान सचिव,
- ४) मा. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य यांचे वरिष्ठ स्वीय सहायक मंत्रालय, मुंबई

- ५) अप्पर मुख्य सचिव (नियोजन), नियोजन विभाग यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई
- ६) अप्पर मुख्य सचिव (वित्त), वित्त विभाग यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई.
- ७) प्रधान सचिव (जलसंपदा) /प्रधान सचिव (लाक्षेवि)/सचिव(प्रकल्प समन्वय) जलसंपदा विभाग यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई.
- ८) कार्यकारी संचालक, महाराष्ट्र कृष्णा खोरे विकास महामंडळ, पुणे.
- ९) कार्यकारी संचालक, विदर्भ पाटबंधारे विकास महामंडळ, नागपूर.
- १०) कार्यकारी संचालक, कोकण पाटबंधारे विकास महामंडळ, ठाणे.
- ११) कार्यकारी संचालक, तापी पाटबंधारे विकास महामंडळ, जळगांव.
- १२) कार्यकारी संचालक, गोदावरी मराठवाडा पाटबंधारे विकास महामंडळ, औरंगाबाद.
- १३) मुख्य अभियंता, जलसंपदा विभाग, औरंगाबाद.
- १४) मुख्य अभियंता, उत्तर महाराष्ट्र प्रदेश, जलसंपदा विभाग, नाशिक.
- १५) मुख्य अभियंता व मुख्य प्रशासक, लाक्षेवि, औरंगाबाद.
- १६) मुख्य अभियंता, जलसंपदा विभाग, नागपूर.
- १७) मुख्य अभियंता, गोसीखुर्द प्रकल्प, जलसंपदा विभाग, नागपूर.
- १८) मुख्य अभियंता, जलसंपदा विभाग, अमरावती
- १९) मुख्य अभियंता (विप्र) जलसंपदा विभाग, अमरावती
- २०) मुख्य अभियंता, तापी पाटबंधारे विकास महामंडळ, जळगांव.
- २१) मुख्य अभियंता, जलसंपदा विभाग, पुणे.
- २२) मुख्य अभियंता, (विप्र), जलसंपदा विभाग, पुणे.
- २३) मुख्य अभियंता, कोकण प्रदेश, मुंबई.
- २४) सर्व मुख्य अभियंता व सहसचिव, जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- २५) सर्व उपसचिव, जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- २६) कार्यासन निवसं-१ संग्रहार्थ.

प्रपत्र

(रु. कोटी)

अ.क्र.	प्रकल्पाचे नाव	मंजूर प्र.मा./ सु.प्र.मा.किंमत	३१ मार्च, २०१८ पर्यंत झालेला खर्च	सन २०१८ -१९ करीता उपलब्ध निधी	सन २०१८-१९ मधील उपलब्ध निधीतून मंजूर सुप्रमापेक्षा अधिक खर्च करण्याची परवानगी (सुप्रमा किंमतीच्या २०% किंवा सुप्रमा पेक्षा रु.१०० कोटी जास्त किंवा उपलब्ध निधीच्या मर्यादेत)
१	२	३	४	५	६
१	बेंबळा	२१७६.२८००	२४२१.८२०१	२३४.७६९५	१८९.७१५९
२	तारळी	१०५७.६२८०	१०८०.६२००	१२१.५६६५	१२१.५६६५
३	अरुणा	६६९.८०००	७४१.६८००	१५२.७१०६	६२.०८
४	गडनदी	६५१.४२००	७६६.७२००	६४.४४९५	१४.९८४
५	मोरणा (गुरेघर)	१२९.६४००	१२८.३५००	५२.६३६६	५२.६३६६
६	नरडवे (मोहम्मदवाडी)	४४६.७१००	४२९.९६००	५०.००००	५०.००
७	कुडाळी	२७१.७९००	३२१.८२००	८०.२३६४	५८.९७
एकूण		५४०३.२६८	५८८१.९७०१	१२७४.४८	५४९.९५३

(डॉ.संजय बेलसरे)

उप सचिव, जलसंपदा विभाग